

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Mesečna priloga: „SLOVENSKI TEHNIK“.

Izhaja vsaki dan
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Posamične številke se prodajajo po 3 avš. (6 stotink)
v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.
CENE OGLASOV se računajo po vrstah (široke 73 mm, visoke
2 1/2 mm): za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink;
za oglasne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
po 40 stot. — Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave
Edinosti. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Naročnina znaša
za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K — na
naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira,
Naročnina na nedeljsko izdajo „Edinosti“ znaša: celoletno K 5-20, pol leta 2-60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojene
pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konkorski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konkorska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilniški račun št. 341-652.
TELEFON št. 1187.

BRZOJAVNE VESTI.

Romunski kralj obišče cesarja Frana Josipa.

DUNAJ 28. „N. W. Tagblatt“ piše, da se romunski kralj Karol, ki je včeraj preko Dunaja odpotoval v Švico, na svojem povratku dne 25. septembra vstavi na Dunaju ter da obišče cesarja Frana Josipa.

Sklicanje dalmatinskega in nižeavstrijskega deželne zbornice.

DUNAJ 28. „Koresp. biro“ je zvedel, da bo jutri priobčen v „Wiener Zeitung“ cesarjev patent od 27. t. m., s katerim sta dalmatinski in nižeavstrijski deželni zbor sklicana na 9. septembra t. l.

Praznovanje dvajsetletnice vladanja bolgarskega kneza.

DUNAJ 28. Povodom dvajsetletnice vladanja bolgarskega kneza Ferdinanda se je danes opoldne vršila v krasno razsvitljeni ruski cerkvi slovesna služba božja, katere se je udeležil bolgarski agent s členi agencije, zastopnik ministerstva unanijih stvari, sekcijski načelnik Müller, poslanik baron Gagern in zastopniki ruskega poslanstva. Po službi božji je agent Safov vsprejel čestitke navzočih.

CETINJE 28. Danes zjutraj je bil povodom 20 letnice vladanja bolgarskega kneza Ferdinanda v stolnici slovesen „Tebe Boga hvalimo“, pri katerem so bili metropolit, vsi inozemski zastopniki, bolgarski diplomatični agent, mnogo dvornih in državnih dostojanstvenikov in številno občinstvo.

DUNAJ 28. „Fremdenblatt“ poroča: Kakor smo zvedeli, je cesar poslal bolgarskemu knezu Ferdinandu povodom 20 letnice njegovega vladanja brzojavko, v kateri mu v iskrenih besedah čestita k jubileju ter izraža željo, naj bi še dolgo let vladal v korist bolgarske kneževine. Knezu je čestital tudi minister za zunanje stvari baron Aehrenthal. C. in kr. poslanik v Sofiji grof Thurn in Valsassini je dobil nalog, naj povodom 20 letnice vladanja izroči knezu in kneževi vladni najpriznanejši čestitki c. in kr. kabineta.

SOFIJA 28. Po noči in danes zjutraj je došlo mnogo gostov iz raznih pokrajin. Slavnosti so pričele danes zjutraj na vojaškem vežbališču s slovesno zahvalnico. Knez je vsprejemal čestitke v šotoru. Knezu sta čestitala srbski in romunski kralj. Med vojaško revijo je vojni minister izročil knezu medaljo za dvajsetletno službovanje v armadi. V velikem šotoru je bil potem velik naroden banket, na kateri so bili povabljeni vsi ministri, bivši ministri, poslanci in župani Bolgarske. Knez je iz svoje privatne blagajne podelil velike svote v dobrodelne svrhe.

Legar.

BUDIMPEŠTA 28. Med vojniki dveh stotnj 68. pešpolka, ki so bili pozvani v Sarajevo na vojaške vaje, je izbruhnil legar. Obbolelo je 47 vojakov, dva sta že umrla.

Naučni minister Marchet.

BAD-ŠL 28. Danes popoldne je dospel semkaj naučni minister dr. Marchet.

Nemška šolska ladija „Charlotte“.

BEROLIN 28. Nemška šolska ladija „Charlotte“ je dospela dne 26. t. m. v Cadix. Dne 5. sept. t. l. odpluje v Tanger.

Portugalska.

LIZBONA 28. V političnih krogih vlada splošno mnenje, da se bodo parlamentarne volitve vršile še v tem letu.

Angleški parlament odgodjen.

LONDON 28. Parlament je bil danes odgodjen s prestolnim govorom, v katerem pravi kralj med drugim, da on iskreno želi, da se na vsak način obrani mir. Na povabilo Rusije je kralj poslal na haško mirovno

konferenco delegate in nadeja se, da bo konferenca imela dobre vspehe.

Konec štrajka.

ANTVERPEN 28. Pristaniščni delavci so danes prepodludne zopet šli na delo.

Nemiri na Irskem.

DUBLIN 28. Uradni list poroča, da so grofije Claregalway, King Connty, Leitrim, Longford in Roscomun proglašene kakor v upor in nahanjajoče in da je potrebno ojačenje policije. Člen parlamenta Farrel in 40 drugih oseb je bilo aretiranih. Ta aretiranja so v zvezi z nemiri.

LONGFORD 28. Aretiran je bil člen parlamenta Kennau, kandidat za južni Longford in še 17 drugih oseb.

Pobegli kaznjenci.

PARIZ 28. „Journal“ poroča, da je iz kaznilnice v Guyani pobeglo 30 oboroženih kaznjencev, potem ko so ubili de Maronija, policijskega komisarja v St. Faurensu.

Posvetovanje francoskih ministrov.

PARIZ 28. Današnji ministerski svet, ki se je sestel danes predpoludne, se je bavil izključno s položajem v Maroku. Ministri so bili slušali v vseh vprašanjih.

Na koncu se je Clemenceau poročal, da je general Drude dobil več ojačenja nego je želel. Clemenceau je svetoval vojnemu ministru še ko je bival v Karlovi vseh, naj odpošlje v Casablanca baterijo topništva. Drude bo razpolagal z vsemi četami, ki so potrebna za operacijo. Vlada je stavila Drudeju več vprašanj, katerih odgovor nujno pričakuje. Vlada ne ve ničesar o govorici glede umorstva sultana Abdul Aisasa ter ni tudi obveščena o pravih namerah Mulaj Hafida. Admiral Philibert je brzojavil, da so se urojenici pričeli vračati v Masagan. Progašenje Mulaj Kafida sultanom je vsprejeto z zadovoljstvom. Kavalarija, ki je rekognoscirala 8 kilometrov od Casablanke, ni opazila ničesar o sovražniku.

Dogodki v Maroku.

LONDON 28. Dopisnik „Tribune“ poroča iz Tangerja, da se širi govorica, da je bil sultan Abdul Aziz v svoji palači umorjen. To vest treba pa vsprejeti z rezervno.

PARIZ 28. Iz Feza poročajo, da ne more sultan odpotovati v Rabat, kakor je nameraval, ker so se uporni rodovi domenili, da mu zapro pot. Sultan je poslal 2000 jezdecev v mesto Sfru, oddaljeno šest ur od Feza, ki je oblegata dva združena berberska rodova. Ko so šerifske čete poskušale pri rodu Zrana iztirjati davke, so izgubile 20 mož.

PARIZ 28. „Matin“ poroča iz Casablanke: Policija je sestavljena izključno iz Francozov. Organizacijo policije vodi komisar Gords. Za sedaj bo dvanaest policistov, v kratkem se pa njih število pomnoži. V Casablanci je sedaj mir. Evropejci zamorejo varno hoditi po mestu. Odprtih je več prodajalnic.

LONDON 28. „Times“ poroča iz Tangerja: Maročanski uradniki sodijo položaj v Maroku precej optimistično. Mulaj Hafid je vsprejel v Marakešu deputacijo židov. Rekel jim je, naj se ničesar ne boje. Mavri in židje so navezani eden na drugega. Te besede sultanove so pomirile duhove v južni prestolnici. Panika je ponehala.

Rusija.

Kazenska razprava proti zarotnikom.

PETROGRAD 28. [Petr. brz. ag.] Sedem braniteljev v pravdi proti zarotnikom, ki so govorili sinci in danes, so izvajali, da so obdolžitve naperjene proti obtožencem ne-

utemeljene in nikakor potrjene po izidu sodnijske preiskave.

Ruski princ pri angleškem kralju.

KARLOVI VARI 28. Veliki knez Michael Aleksandrovič ter velika kneginja Olga Aleksandrovna in nje soprog Peter Oldenburški so se podali v Marijine vari obiskat angleškega kralja.

Mrzla sapa.

Naši Italijani so čudne vrste mučeniki. Dan na dan jih mora poslušati, kako jadučeje in zatezajo obraz na jok radi krutega mučeništva, ki je morajo baje trpeti pod režimom avstrijskih vlad v našem Primorju. Pesem, ki jo pevajo v tužnem glasu dan na dan njihovi listi, je jedna sama pretresljiva jeremjada radi usode, ki je določena Italijanom v še neodrešeni Italiji. Smiliti bi se morali trdemu kamenu. Kdor ne pozna faktičnega stanja, mora verjeti, da avstrijske oblasti v teh pokrajinah si ne razbijajo glave z ničemer drugim, nego s snovanjem črnih načrtov, naperjenih proti italijanski narodnosti. In oni vendar ne zahtevajo nič drugega, nego da bi mogli mirno živeti svoje nacionalno in kulturno življenje, da bi bili samosvoji na svojih tleh! Avstrijski režim pa se niti ne meni za njihovo pisano in naravno pravo, gazi državne zakone njim na škodo, a na korist Slovanov, ki so tuji v teh deželah, ali k večjemu le gostje, ki bi morali biti hvaležni na gostoljubnosti, ki jo uživajo

Ali kdor pozna faktično stanje, kdor pozna zgodovino avstrijskega vladanja v teh pokrajinah od davnine pa do danes, tega se polasča čut studa in vspenja se mu duša v ogorčenju radi tolikega hinavstva. Kajti resnica je ta, da so Italijani Benjamini avstrijskih vlad od nekada pa do danes, da so njih favoriti, da jih Dunaj — ta Slovanom tradicionalno nehaljeval Dunaj — kar obsiplje z dobrotami in benevolenco.

Tožijo, da jim avstrijske vlade ne dajo živeti samosvoje življenja na lastnih tleh, ter da protežirajo nas Slovanov, ki da nimamo zgodovinskega prava na tej zemlji. Hinavci, komedijaši. Da, komedijaši, ker vsa njihova jadicovanja o nekem mučeništvu je najgusneja, proračunjena komedija, ki jej je dvojen namen: slepariti svet, ki ne pozna realnosti stvari in pa pritiskati na vladne kroge, da le ne križa z nobeno pravično in zares liberalno odredbo krogov njihove politike, sleparstva, nasilja, krivice ... Igrajo komedijo mučeništva, da ostajajo — privilegiranci!

Da, — privilegiranci! Kajti vsa njihova politično-narodna pozicija v teh pokrajinah sloni le na privilegijih, ki so kakor vdarci v obraz pravi, zakonu, vrhnemu principu moderne države: principu enakopravnosti.

Notorična, neovržna in celo po uradnih statistikah utrjena resnica je namreč ta, da so oni le manjšina v deželi. Nadaljna resnica je ta, da tej manjšini likdo — ne vlada, ne drugorodna večina — ne odreka pravice do življenja, da jej nikdo ne misli kratiti pogojev za nacionalni obstanek in razvoj. Vspricho tega dejstva nimajo Italijani v resnici ni najmanjšega vzroka za nezadovoljnost, kamo-li za krik o mučeništvu!! In vendar kriče neprestano, natezajo obraze na jok, pozirajo vlogo mučeništva! To pa zato, ker se ne zadovoljujejo z življenjem enakopravnih poleg enakopravnih, ker si pod pravico do enakopravnosti domnevajo kakor pravico do nadvladja. In ker hočejo svobodo življenja nadomestiti s svobodo z zatiranjem drugih! Po modernem principu enakosti in enakopravnosti, kakor tudi po

principu humanitarnosti si niti večina ne sme privajati pravice do nadvladja nad manjšino. Tu pa vidimo in doživljamo, kako manjšina reklamira pravico do tlačenja večine!

To so pretenzije, ki spominjajo na temo srednjeveštva. In ker se večina z božjo in človeško pravico upira takemu sramotnemu položaju, in ker vlada vendar ne more te večine niti izgnati iz dežele niti je zadušiti, kriče ti naši Italijani, da jih Slovani dušijo in da jih vlada preganja: da so nesrečni — mučeniki! Človeku se vspenja duša vspricho takega hinavstva, ko to vidi, kako pozirajo vlogo mučeništva, oni, ki bi hoteli biti tirani!!

Rekli smo, da Dunaj tudi ne more slovanke večine kar pognati iz dežele ali jo zadušiti. Ne more, naglašamo, kajti če bi mogel, bi šel — o tem smo uverjeni — tudi tako daleč v svoji poslušnosti nasproti Italijanom. Kajti benevolenca Dunaja nasproti našim Italijanom je naravno fenomenalna in ne pozna nobenih mej.

O tem je dal avstrijski režim v našem Primorju ravno te dni par eklatantnih dokazov. Tu sta dva drastična izgleda grde igre, ki se tira tu že od nekdaj. V hipu, ko so naši Italijani najhuje kričali o krivici, ko so bombardirali vlado z najhujšimi zatožbami, ko so jej grozili, ko so kričali, kakor da sedi na čelu politične uprave v Primorju kakov Torquemada, ki drži svoje svinčeno stopalo na tilniku italijanskega prebivalstva, jim je preskrbel avstrijski režim kar dve zmaginajvečega pomena: ugodil je njihovi zahtevi po italijanski šoli v našem slovenskem sv. Ivanu in je torej ponudil roko k novemu atentatu na našo slovensko narodnost, in kapituliral je ob enem pred grožnjami Italijanov, začevši s prepovedjo glavnega dela slavnosti „Del. podpornega društva“ pljusko v lice slovenski večini v deželi.

Prva navedena usluga avstrijske vlade Italijanom je vspricho skandaloznega postopanja te vlade ob slovenskem šolskem vprašanju tako kričeca, tako vnebovpijoča in karakteristična za ves avstrijski režim v našem Primorju, da se bomo posebej bavili z njo.

Kapitulacija vlade radi omenjene slavnosti pa je naravnost skandalozne dogodke, nevredne moderne in urejene države, nevredne uprave, ki se zaveda svojega ugleda in svoje avtoritete. Po tem takem komandira pri nas in imponuje vladi svojo voljo kdor si boji, ako le ima sredstev na razpolago, da pošlje na ulico nekoliko rokavčev, da povzročijo malo hrupa in zmešnjave!!

To je sramotno. Mesto da bi energično prijel za vrat njih, ki kratko z nasiljem drugim svobodo, pa naš avstrijski režim kaznuje te poslednje pod tisto staroznano in nevredno pretvezo — skrbi za javni mir in red!

Vse se zdi, da smo zopet stopili v dobo krepkejšega uveljavljanja proslulih „višjih ozirov“. Občutek imamo, kakor da je zapihala zopet v naše Primorje sovražna mrzla sapa — s Severnika! Nočemo reči ravno, da je gospod Tittoni na sestanku na Severniku stavil našemu Aehrenthalu konkretno zahtevo, naj vlada dovoli italijansko šolo pri sv. Ivanu in naj prepove slavnost „Del. podp. društva“ v Trstu. Ali naše uverjenje je, da je v ceni, za katero je Italija privolila v nadaljne „iskreno sporazumljenje“ v Avstro-Ogrsko, obsežena tudi vladna politika v našem Primorju. „Viši oziiri“ so že star kos v inventarju

PODLISTEK.

3

Koliko zemlje potrebuje človek?

Povest grofa Leva Tolstega.

Kmet je pripovedoval, da prihaja od dolje Volge, kjer je delal; veliko da se jih je naselilo tam; vpisali so jih v občini in oddelili za vsako dušo deset desetj: krasna zemlja, vesenje je gledati polno klasje. Neki kmet je prišel nag in ubog, samo svoje roke je prinesel seboj, in zdaj je posejal do petdeset desetj z žitom. Lani je prodal samo žita za pettisoe rubljev.

S slastjo je poslušal Pahom. Misli si je: pokaj bi se trafil tukaj v tesnobi, če lahko živim dobro? Zemljo in dvor hočem prodati in si za prejeti denar nakupiti sveta ob dolenji Volgi in urediti gospodarstvo. Tukaj v tesnobi je večni prepri. Pojdem, da tam na mestu poižvem.

Ko je nastalo poletje, se je odpravil na pot: do Samare z ladjo po Volgi, Ljam peš

kakih štirideset verst. Dospevši na mesto, je našel vse tako, kakor so mu opisali: deset desetj je oddeljenih za dušo in radi sprejemajo kmetje tujca v občino; ako prinese kod denarja seboj, lahko dokupi sveta, kolikor ga veseli; tri rublje za desetino najboljše zemlje.

Ko je Pahom vse poižvedel, se je povrnil na jesen domov, prodal z dobičkom svojo zemljo, prodal hišo in živino, se izbrisal iz občine, počakal pomladi in odpotoval z družino v novopridobljene dežele.

Dospevši z družino na mesto, se je nastanil Pahom v veliki vasi in se vpisal v občino. Ko je bil pogostil starejšine, je takoj dobil vse listine. Zdaj je bil sprejet in oddelili so mu za pet duš, razun pašnika petdeset desetj in v različnih poljih. Začel je obdelavati in kupil živine. Samo na dušnem deležu je imel zdaj dvakrat toliko ko prej — in kako rodovitno zemljo! Vsega je imel zadosti in lahko je redil živine, kolikor je hotel.

Spčetka, ko je še obdelaval in urejal

gospodarstvo, se mu je zdelo vse izvrstno; ko pa se je bil uživel, se mu je začelo zdeti tudi v tem kraju pretresno. Kmalu ga je zamikalo, kakor so delali drugi, da bi sejal trdo pšenico, ali v občinskem svetu je bilo malo trdih tál.

Mehkih tál je dosti, a so samo za rž, pšenica hoče trdih tál. Trda tla imajo vsi radi. Ni jih dovolj za vse. O tem je veden prepri. Premožni hočejo sejati sami in zadolženi prepuščajo trgovcem dobra tla namestu plačila.

Prvo leto je posejal Pahom pšenice na prideleni mu zemlji; obrodila je izvrstno, vsled česar je dobil veselje, da bi imel več sveta na razpolago. Peljal se je k trgovcu in je vzel v najem zemlje za eno leto. Zetev se je bogato obnesla. Zalibog so ležala polja predaleč od vasi, do petnajst verst je bilo treba voziti domov žito.

Videl je — v okolici so živeli kmetje, ki so kupčevali, po pristavah in so bogateli. Koliko bolje bi bilo, si je mislil Pahom, ako bi jaz, namestu da jemljam v najem, zemljo kupil in istotako napravil pristave — to bi

dalo okroglo posest v eni roki. In premišljeval je, kako bi napravil, da bi vkupil dobre zemlje.

Tu je naletel na kmeta, ki se je bil — v posesti petstotih desetj — uničil in je hotel zdaj poceni prodati svojo last. Zedimila sta se: Pahom je imel plačati petnajststo rubljev, od teh polovico takoj, drugo pozneje.

V tem času je prišel, da nakrmi konje, potujoč trgovca na Pahomov dvor. Pila sta čaj; govorila o tem in onem. Trgovec je pripovedoval, da prihaja daleč sem od Baškirjev; tam da je kupil sveta, kakih pettisoe desetj, in plačal za to tisoč rubljev. Pahom ga je izpraševal. Trgovec je dal natančnih pojasnil.

„Samo se mora človek,“ je pravil, „izkazati dobrega njih starejšinam. Kaftanov in preprog sem razdelil med-nje, kakih sto rubljev me je stalo; tudi sem razdelil zabojček čaja in sem dal vsakemu piti žganja, kolikor je hotel. Desjetino sem dobil po dvajset kappek — tukaj je kupno pismo — zemlja ob reki kakor stepta sta travnat svet.“

(Dalje.)

zaveznitva Italije in Avstro-Ogrske. In ostanejo menda. Na to bodimo le pripravljeni mi primorski Slovani ter uredimo svoje postopanje temu primerno.

S Severnika je zavela mrzla sapa....

Italijani in Črnogorci.

„Našemu Jedinstvu“ pišejo iz Podgorice:

„Kal nezadovoljnosti v Črnogori so zasejali Italijani. Oni bi hoteli izveliti z monopolom iz siromašne Črnogore same dukate. Pri Italijanih je sladkih medenih besed, ali ko gre za denar, tedaj so tu, da — jemljejo vse. V tem so brezobzirni. Mi smo se od Kosovega, nekoliko stotin let, borili in krvaveli, da bi se enkrat nasitili tudi hleba, oni pa v malo letih nastopajo v Črnogori, kakor da je to nekak Transval. Vlada je uvidela, da so narodne tožbe opravile, ter je posredovala pri monopolu.

Že davno se piše, a tudi mi smo čuli o politiki Italije na Balkanu. S tem postopanjem pri nas so se Italijani že izigrali v Črnogori. Danes ni Črnogorcu nič zopernejega nego omenjati Italijana. Narod jih ne more niti videti. Resnica je, da v tem nima posla oficijelna Italija, ali to je vsejedno „za politiko“. Narod kriči na vse Italijane, naj bodo že oficijelni ali neoficijelni. Italija je kriva, ker ni poskrbela, da o prvem koraku pošlje na Črnogoro malo bolj ljudej od onih, ki so sedaj v monopolu in ki mislijo, da so kje v „Abesiniji“ pa da jim je vse svobodno. Siti smo jih.“

„Omnibus“ pripominja k temu: Mi pravimo, da je to stari greh vseh nas Hrvatov in Srbov. Preveč verujemo sladkim besedam tujincev in tako ostajemo večkrat prevarjeni. Da ni Črnogora poverila monopola tobaka Italijanom, ne bi bilo prišlo do tega. Mi smo od nekdanje želje z bratsko iskrenostjo trajnega sporazumljenja z vsakomur, pa tudi z Italijani, ali ako oni tako postopajo, ravnamo se tudi mi temu primerno in odbijamo s skupno silo njihove črne namene!

Dogodki na Ogrskem.

Romunska zmaga na Ogrskem.

Volilna borba v Belenyasu, v kateri je zmagal romunski kandidat Lukacin s 797 glasov večine, je bila zelo huda. Bila je prava vojna. Mesto sta zasedli dve stotnji pehote in 500 orožnikov. V dvorišču poslopju, kjer se je volitev vršila, je bil postavljen eskadron huzarjev. Med romunskimi volilci in onimi madjarske stranke neodvisnosti je prišlo do hudih spopadov, na katerih je moral posredovati orožništvo. Opozicijski listi konstatujejo velik poraz Košutovcev. Vsi javni uslužbenci, da celo orožniki so živalno agitali za madjarskega kandidata. Toda Romuni so bili izborni organizirani. Med drugimi so povabili tudi poročevalce najuglednejih časnikov, naj osebno prisostvujejo volilni borbi in to je košutovce prestrašilo, da se niso upali poseči po drugih sredstvih, kakor so bili dosedaj na Ogrskem v navadi na državnozborskih volitvah.

Dogodki v Maroku.

Zadnje vesti iz Londona in Pariza zvene bolj pomirljivo. Sodi pa se, da so francoske vojne sile nezadostne za popolno udušenje utaje. Borba proti upornikom je tem težavnejša, ker se ne pozna natančno njihove moči. Neka vest trdi, da je ameriška eskadra odpelala v maročanske vode, da štiti tam interese Američanov.

Vojni proračun.

Kakor poročajo nekateri listi, je vojni proračun za 1908 že dogotovljen. Definitivna redakcija se izvrši po cesarskih vojaških vajah na Koroskem. Proračun za leto 1908, se giblje v mejah proračunov leta 1906, in 1907. S posebnim zakonskim načrtom zahtevalo se bo odobrenje izredne potrebnosti za materijal poljskih topov v znesku 50 mil. kron. (Davkoplačevalci, odprite žepa!)

Jubilej kneza Ferdinanda.

Knez Ferdinand Koburški slavi svoj 20 letni jubilej kakor vladar Bolgarske. Poročila o prvem dnevu slavnosti govore o slovesni službi božji na planem, o vojaški reviji, o čestitkah od strani vladarjev, o dekoraciji kneza od strani vojne ministra z medaljo za 20-letno službovanje, o banketu, prirejenem ministrom, bivšim ministrom, poslancem, županom itd. Iz kratka: vsa proslava ima strogo oficijelen značaj in sodelujejo na njej oni, ki morajo po svojem službenem položaju, ali pa, ki... pričakujejo česa. O navdušenju naroda se ne govori do sedaj prav nič. Ni čudo. Vlada politika v Bolgarski je v rokah posnemalcev pokojnega kruteža Stambulova, je povsem nenarodna, ubijajoča kulturne interese naroda in vsako svobodo, da je jednostavno izključeno, da bi se mogel narod res radovati na jubileju knezevem. Kakor svinčena teža leži na zavesti naroda, da sedanja vladajoča hiša ni izšla iz naroda in ne čuti z narodom.

Dogodki na Ruskem.

Grof Witte.

Grof Witte prevzame baje mesto predsednika v ravnateljstvu ruske banke za vnanjo trgovino.

Car v Petrogradu.

Iz Petrograda javljajo, da pride car te dni po dolgem času zopet v Petrograd in

sicer na posvečenje cerkve, zgrajene v spomin na umorstvo carja Aleksandra II.

Drobne politične vesti.

Češki narodni svet je pričel veliko agitacijo proti obiskovanju nemških šol v Pragi.

Imenovanje sodnikov na Češkem. „Bohemia“ poroča, da bo v prihodnjih dneh objavljeno dolgo pričakovano imenovanje sodnih uradnikov.

Srbska vojska. Leta 1906 je stalna srbska vojska štela 23.166 mož in sicer 4051 starih vojakov in 19.115 rekrutov.

Nov list v Sarajevu. V Sarajevu prične izhajati nov list pod naslovom „Bosansko-hrcegovački Lloyd“, ki se bo bavil s trgovskimi in gospodarskimi bosanskimi interesi.

Podržavljenje trgovinske šole v Spljetu. Minister za uk in bogočastje je odredil, da s 1. septembrom t. l. prevzame državna uprava dvorazredno trgovinsko šolo v Spljetu.

Cesar Viljem ne pojde v Bukarešto. Iz Bukarešte poročajo: Kakor se od dobroobveščene strani izjavlja, ni v Bukarešto ničesar znan o kakem obisku cesarja Viljema.

Kralj Edvard bi se rad sestal s carjem. „Berl. Tageblatt“ poroča iz Mariborja, da se je kralj Edvard izrazil, da se v kratkem sestane s carjem. V Petrogradu smatrajo, da je tak sestanek možen.

Italijanske demonstracije Hrvatov. Poročajo, da je v Ankoni minoli tork 150 dalmatinskih in hrvatskih romarjev z romarske ladije manifestiralo za Italijo, kličoč: „Živela Italija!“ Kaj tacega se je v Ankoni v prvič dogodilo in je baje pri občinstvu, ki je bilo zbrano na morskem obrežju, napravilo ugoden utis. [Če je res?! Ured.]

Dnevne vesti.

Odlikovanje. Črnogorski knez Nikola je podelil uradniku „Slovenske Misli“ g. Antonu Jakicu častniški križ Danilovega reda.

Imenovanje. Dr. Alfonz Serjun je imenovan c. kr. sanitetnim asistentom.

Imenovanje v pravosodni službi. Dvorni tajnik pri najvišem sodišču dr. Anton Povišič je imenovan deželno-sodnim svetnikom pri trgovinskem in pomorskem sodišču v Trstu.

Je-li „Lavoratore“ še Pittonijevo glasilo?! Pod tem naslovom smo prejeli iz delavskih krogov: Če primerjamo izjavo državnega poslanca Valentina Pittonija v znanem njegovem govoru v razpravi o proračunskem provizoriju v zbornici na Dunaju oziroma na znani ohrad italijanskih biciklistov s italijansko tricoloro po tržaških ulicah se sedanjim nastopom glasila socijalno-demokratske stranke „Lavoratore“ nasproti slovenskemu sprevodu, nam pada v oči, da je stališče, ki je za državni poslanec Valentin Pittoni zavzel nasproti italijanski prireditvi, diametralno nasprotno stališče, ki je zavzel „Lavoratore“ nasproti slovenski prireditvi!

Kako naj si razlagamo to? Razlaga more biti trojna! Ali sodi socijalna demokracija drugače o italijanskem in drugače o slovenskem nacionalizmu, ter meni, da je italijanski socijalizem nekaj hvalevrednega, a slovenski nekaj prokletstva vrednega? Ali sta g. Pittoni in „Lavoratore“ na stališču, da je Trst izključno italijansko mesto in da se radi tega mora dovoljevati tu italijanskemu nacionalizmu nekaj koncesij, dočim nima slovenski nacionalizem tu nikakega prava? Ali pa Pittoni in „Lavoratore“ nista v soglasju glede stališča, ki naj je zavzemlje socijalna demokracija nasproti nacionalističnim pojavljanjem sploh?!

Umestno je torej vprašanje je-li „Lavoratore“ še glasilo g. drž. poslanca Pittonija! Če pa je vzlic gori označenemu kričanju nesoglasju, potem je možen le en sam zaključek, ki je ta, da socijalna demokracija v svojem nastopanju ni ne odkrita, ne iskrena in ne dosledna!

Veliko ogorčenje, kakor ga že dolgo nismo opažali med našim ljudstvom, vlada sedaj izlasti med slovenskimi delavci radi prepovedi glavne točke slavnosti „Del. podpornega društva“. Ogorčenje se obrača proti vladi in sosebno proti socijalni demokraciji, ker tudi pozneje vesti potrjujejo, da je oblasti najbolj impresijonirala grožnja v „Lavoratore“!

In ogorčenje proti socijalno-demokratskemu glasilu je v tem slučaju več nego opravilno. Ravno socijalni demokracije so vsikdar najbolj kričali proti „policijski državi“, ki propoveduje vsako svobodno manifestacijo, — opominjamo samo na krik radi propovedi proslave Garibaldijeve —, a se je zgodilo, da je socijalno-demokratsko glasila naravnost teroriziralo policijsko oblast, da je zabranila svobodno manifestacijo. Seveda je ta razlika, da je bila prva manifestacija italijansko-nacionalistična, naša pa bi bila slovenska. Mi pa menimo, da takega razlikovanja ne bi smeli delati ljudje, ki se toliko ponašajo se svojim internacionalizmom, ki obsojajo sicer vsake narodne predsodke.

Grožnje socijalnih demokratov, da je bil v nedeljo zadnji slovenski sprevod, nas ne plašijo, kajti čisto se dogaja, da oni, ki grozi, manje doseže, nego oni, ki ne grozi in

— dela. Socijalni demokracije naj bodo nekoliko previdnejše se svojimi grožnjami, kajti mi ne bi hoteli jamčiti, da ni že bil tudi zadnji mirni javni slovenski socijalno-demokratski shod v Trstu!

Ponavljamo še enkrat, kar smo že rekli: kdor noče spoštovati tuje svobode, ta koplje grob tudi svoji lastni svobodi!

Narodna delavska organizacija prične s svojim uplačevalnim poslovanjem 1. septembra t. l. Ker vemo, da mnogi še niso pristopili, vabimo jih, da to čim prej store!

C. kr. avstrijske državne železnice. Na ravnateljstvu c. kr. drž. železnice odd. 6 v Trstu se s 1. septembrom začne izdajati 15 in 30-dnevni vozni listki v abonementu in sicer v začetku le za sledeče železniške skupine.

I. Salzkammergut, I. A. Salzkammergut, II. Severno Češko, III. Južno Češko, IV. okrožje dunajskih izletov.

Cene za tak listek, s katerim se lahko v 15 oz. 30 dneh poljubno velikokrat vozi po dotični progi, so za 15 dnevne vozne listke:

III. razred kron 22.00, II. razred K 38.— in I. razred K 82.—.

Jasnejši podatki so razvidni iz tozadevnih lepakov, natančnejša pojasnila daje oddelek 6 ravnateljstva c. kr. drž. železnice.

Redek slučaj. Iz Bazovice nam pišejo: V soboto dne 14. t. m. je posestnik Anton Renčelj ubil v bazoviškem gozdu pod Lipico izredno debelo 60 cm dolgo modrasico, ki je imela v sebi 13 že popolnoma razvitih mladčev. Da si deli oblast po 1 K nagrade, vendar je še mnogo te nevarne živali.

Občni zbor „Prosvete“ bo 5. kimovca 1907 ob 1/2 8. uri zvečer v „Narodnem domu“ v Celju. Dnevni red: 1) Nagovor predsednika; 2) Čitanje zapisnika; 3) Odborovo poročilo; 4) Poročilo podružnic in odsekov; 5) Volitve predsednika, odbornikov, namestnikov in preglednikov; 6) Sprememba pravil; 7) Predlogi; 8) Slučajnosti.

Predlogi naj se vpošljejo vsaj do 4. kimovca na odbor, pozneje priglasi obravnavati se bodo le kakor nujni.

Ker je občni zbor velike važnosti za nadaljno postopanje na o b r a m b e n e m delu e železi, da se ga udeleži čim največ členov.

Vsi prijatelji društva dobrodošli! Za odbor akad. fer. društva „Prosveta“: cand. iur. E. Rekar stud. iur. F. Trampuž t. č. predsednik. t. č. tajnik.

K veliki narodni slavnosti, ki jo priredi pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku dne 8. sept. t. l., so se nadalje priglasi sledeča slavna društva: 9) pevsko društvo „Danica“ Kontovelj korporativno, 10) pevsko društvo „Skala“ sv. Križ korporativno, 11) pevsko društvo „Nabrežina“ Nabrežina korporativno z zastavo, 12) pevsko društvo „Zarja“ Kopriva korporativno, 13) pevsko društvo „Dom“ Repentabor korporativno, 14) pevsko društvo „Zvon“ Opčina korporativno, 15) pevsko društvo „Lira“ Komen korporativno, 16) pevsko društvo „Naprej“ Dornberg korporativno, 17) pevsko društvo „Brje“ Brje korporativno z zastavo, 18) pevsko društvo „Rihenberg“ Rihenberg korporativno, 19) pevsko društvo „Adrija“ Barkovlje korporativno z zastavo, 20) pevsko društvo „Draga“ Orlek korporativno, 21) pevsko društvo „Kolo“ Trst po deputaciji z zastavo, 22) akad. ferijalno društvo „Balkan“ Trst po deputaciji, 23) „Delavsko podporno društvo“ Trst korporativno z zastavo, 24) „Tržaško podporno in bralno društvo“ Trst po deputaciji, 25) Prvaški „Sokol“ Prvačina korporativno z godbo.

Slavna bratska društva! Bliza se oni slavnostni dan, ko zaori naša prekrasna slovenska pesem tja preko valov naše mile Adrije. Od daleč in blizu prihite k nam, bratje, da si ponovno prišezemo: Vse za narod, domovino!

Pozivljamo vsa še ostala društva s pri srčno prošnjo, da se nemudoma priglase, da nam omogočijo čim prej sestavitev bogatega in obširnega vsprejeda.

Dosedaj je priglasi enajst društvenih zastav, 21 društev sodeluje korporativno, štiri pa po deputaciji. Veličasten zbor, ki bo štel nad osem sto pevcev bo peval prekrasno našo pesem: „Morje Adrijsko.“

Ker mnogi bratje prihite k nam že v jutro, priredimo predpoludne ob 10. uri izlet v Miramar ter si skupno ogledamo predvni park in grad.

Torej dovidova — Na zdar!

O d b o r.

TRŽAŠKA MALA KRONIKA.

Natančnost „Piccolovih“ poročil. Včerajšnji „Piccolo“ je poročal o „poskusu samomora“ neke deklinje v Barkovljah. Deklina da je ob 11. uri pred polnočjo v Barkovljah z odnotnega pomola skočila v morje, a neki redar, ki da je videl vse njeno početje, da jo je potegnil iz morja. Ko jo je potegnil iz morja, da je deklinja še govorila in jokala. No, da je neka deklinja res skočila se samomorilnim namenom v morje, s pomola v Barkovljah, to je res. A ni je potegnil iz morja nikak redar, pač pa ribič Matej Zuban, ki je tam blizu ribaril. Ravno tako ni res, da je deklinja govorila in jokala, ko je bila spravljena na kopno, ampak je bila že popolnoma brez zavesti.

Bil je potem pozvan k njej zdravnik se zdravniške postaje, ki jej je podelil najnujnejšo pomoč in jo dal potem odvesti v mestno bolnišnico.

Obračal ga je. Včeraj v jutro ob 6. uri je dal 29-letni Anton Ferluga, ki stanuje v Vrdeži št. 68, aretovati 49 letnega težaka Antona M., ki stanuje v ulici Maiolica. Ferluga je bil namreč predminolo noč zadremal pri eni mizi pred kavarno „Degli Specchi“, a ko se je zbudil, je zapazil, da mu je meji spanjem nekdo vkral mošnjček, v katerem je imel 14 kron denarja, tobačno dozo in klobuk. Šel je takoj iskat tatu po raznih kavarnah; in glej; v kavarni „Cesareo“, ki je v ulici Cavana, je našel človeka, ki je imel njegov klobuk na glavi. Pozval je takoj redarje in dal dotičnika aretovati. Pri aretovanem so pa — poleg Ferlugovega klobuka — našli 15 kron denarja. Aretovanega, ki je, kakor že rečeno, Anton M., so pridržali v zaporu.

Izmišljen roparski napad. Policija nam tega ni poročala, zvedeli smo pa pri vatnim potom, da je včeraj v jutro neki ogljarski naddelavec prijavil, da so ga predminolo noč ob 1. uri v ulici Fabio Severo napadli trije roparji in mu vzeli 300 kron denarja. Dejal je, da je bil pred tem napadom v kavarni Fabris, kjer da je bil slučajno vzel iz žepa listnico in tako pokazal denar. Mi smo pa zvedeli od natakarev kavarne Fabris, in sicer od Karola Dricoli in pa od Hermangilda Mosconi, da ni bil predminojnim v kavarni Fabris noben ogljar in da tudi niso ob rečeni uri slišali nikakega pitja, dočim je oni trdil, da je bil napaden prav blizu kavarne in da je ob napadu vpil.

Zvedeli smo tudi, da je dotičnik že prej dvakrat prijavil, da je bil napaden in oropan, a da se je vsakokrat njegova prijava skazala za izmišljeno.

Kam je šel? Ernest Windbach, stanujoči v ulici del Tintore št. 5, je prijavil včeraj na policijo, da je Aleksander Merkin, ki je bil v službi na južni železnici in stanuje v ulici Commerciale št. 23, odšel od doma dne 23. t. m. in da se od tedaj ni več vrnil.

V pijanosti. 27-letnega Simeona M., ki je kurjač na Lloydovem parniku „Saturno“, so našli predminojnim ležečega na krovu tega parnika. Bil je precej težko ranjen na glavi, a bil je tako „natrkan“, da ni znal povedati, kako da je dobil ono rano. — Prenesli so ga v bolnišnico.

Požar. Včeraj ob 4. uri in pol je začelo goreti v hiši kmeta Placida Rosabianco v Škorkliji št. 136, na Gairingerjevem posestvu. Prihite so gasilci z brzgalnico in omejiteli ogenj, ki je pa vendar vničil eno sobo, kuhinjo, skedenj in hlev. Zgorelo je kakih 300 kvintalov sena. Škode je okoli 3600 kron, ki je pa le deloma pokrita zavarovanjem.

Dva vojaka sta pobegnila. Predvčerajšnjim je pobegnil iz vojašnice prostak 97. pehotnega polka, Jakob Oblak.

Pobegnil je pa tudi prostak tukajšnjega 11. lovskega batalijona Anton Hoffer. Ta je bil za strežaja pri polkovnem zdravniku dr. Gustavu Ghelnerju, ki stanuje v hiši št. 19 v ulici Tigor. Vkral je zdravniku 2 bankovca po 50 kron in en jopič in par hlače, v vrednosti 31 kron, ter potem pobegnil.

Šmešnica. V gostilni. Gost (potem ko se je najedel in napil; natakarku): „Imate li za zmešnjati bankovec za 100 kron?“ — Natakark: „Seveda imam!“ — Gost: „Srečen ste vi! Vidite, jaz pa nimam niti teh par kronic, da bi vam plačal račun!“

Koledar in vreme. Danes: Glavosek Ivana Krstnika; Zelded; Pauza. — Jutri: Roza, devica; Ljutomir; Milka. — Temperatura včeraj: ob 2. uri popoldne + 28° Celzjus. — Vreme včeraj: lepo. —

Društvene vesti in zabave.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ naznanja vsem kolesarjem v Trstu, po okolici in deželi, da ima svoj sedež v ulici San Francesco d'Assisi št. 2. I. n a d s t r. kamor se je možno pisмено prijaviti za vstop v društvo, ali pa ustmeno vsak večer od 7. ure zvečer naprej.

Iz „Del. podp. in bralnega društva“. Bliza se zopet jesenski čas in žnjim večerne zabave v društvi. Osebito mladina hrepeni po takih zabavah, ko se pod nadzorstvom in v poštini družbi vedri duha. Tudi v „Tržaškem podp. in bralnem društvu“ se prične skoro živahnejše društveno življenje. Veselični odsek tega društva naznanja, da otvori z dnem 1. septembra letošnjo plesno sezono. Plesne vaje se bodo vršile vsako nedeljo od 4. do 8. ure zvečer pod vodstvom plesovodje gosp. I. Umeka. Mesto, da se naša mladina potika po takih beznicah, kjer se telesno, moralno in narodno kviri, ali pa se jih, če ne skrivajo svoje narodnosti, še žali in zaničuje, naj prihaja raje v našo družbo, kjer more svobodno govoriti svoj materini jezik v krogu svojih krvnih bratov!

Tamburaški odsek „Kola“ naznanja, da priredi dne 22. septembra velik koncert v Sezani. Toliko na znanje bratskim društvom.

Vesti iz Goriške.

x Mestna uprava goriška ni le samo ena najslabših temveč tudi najnemarnejših. Ceste popravlja že mesece in mesece, pa se ne vidi skoraj nobenega napredka. Sedaj so razorali glavno mestno žilo, Gosposko ulico, ter skopali ob desni strani globok jarek. Po noči brle tam slabe lučice, da se jarka skoraj ne opazi. Ker je poleg hodnik še ozek, je že marsikdo v jarek zdrsnil in se več ali manje poškodoval. Tako delo bi se moralo napraviti z vso hitrostjo in z zadostnimi močmi! Tam se pa igra par onemoglih starih delavcev.

Ako pojde delo naprej v sedanji smeri, ne bo končano do konca leta v veliko škodo tamonjšnih trgovcev in obrtnikov in v še večjo nevarnost zdravih udov onih, ki so primorani hoditi po Gosposki ulici.

x Lega nazionale je imela v nedeljo v irredentarskem Červinjanu veliko veselico, katere so se vdeležili največ Goričani, Tržičani in Istrani, Furlanov samih je bilo prav malo. Vse je bilo velikolaško in okrašeno z laškimi trobojnicami. Ko se je proti večeru neka laška družina vračala v Campolongo, kjer je na letovišču, napadli so kmetje voz in zahtevali, naj se odstranijo balončki v laških barvah, ker tu da je avstrijska zemlja. Naduti gospodi je predlo in balončki so sfrčali v zrak, da jih veter ponesi onostran meje k odrešenim bratom v pozdrav.

Rihemberk 27. avgusta. Te dni je pisal nekdo v „Edinosti“, da smo revčki. In prav je imel. V nedeljo 1. septembra se ima odkriti Gregorčičeva spominska plošča. Do zdaj smo mislili, da bo vsaj ob tej priliki možen skupen nastop, ki naj se ga vdeležijo vsa občina ne glede na strankarstvo. Županstvo, ki je dalo nekako inicijativo za slavnost, je sprva deloma še obzirno postopalo. Toda g. župnik se je koj uprl, da bi njegovi pevci sodelovali z drugimi. Zbor bi štel z njegovimi (okoli 12) pevci kakih 70 glasov in čez. Trudili so se vsi pevci pošteno. Ker pa je omenjeni župnik le hotel, da ima vsa slavnost barvo njegove stranke, so se drugi pevci naveličali vsega in so morali odstopiti. Slavnost bo vsled tega klavna. Napredni in razumnejši občinarji obojajo to netaktnost in nebrzdano strankarsko strast, s katero se le profanira Gregorčičevo ime. Kedaj pozneje se dostojneje proslavi Gregorčičev spomin tudi v Rihemberku, kamor bodo povabljeni častilci in somišljeniki Gregorčičevi na slavnost.

Vinska letina. Po vsej Vipavski kaže letos dobra vinska letina, če tudi je suša, ki je uničila dosti poljskih pridelkov in piče kaj škodovala tudi trti tu pa tam. Sedaj se je po pohlevnih če tudi manjih plohad dežja grozdje vidno popravilo, ki daje kmetu edini a dober up. Vino bo letos najbrže precej drago; kajti v severnih deželah je trta pozebla, zakon proti petijoti in ponarejanju vina je tudi že tu in klavzula je že pred časom odpravljena. Vinotržci, pridite letos koj ob trgati v lepo vinorodno vipavsko dolino!

Iz Tomaja. V naši prijazni vasi imamo že lepo število let obstoječe pevsko in bralno društvo „Tomaj“ ali (kakor je prekrščeno v slednjem času) „Simon Gregorčič“. Ustanovljeno je bilo društvo v onem času, ko se je mislilo, da bodo vsevala bralna društva in rodila pričakovani sad. Ideja se je menda preživela: vsaj naše društvo ni kazalo več življenjske moči v sebi. Misli je bilo treba na pomladitev in oživljenje. Že lansko leto sem na nekem občnem zboru sprožil misel o ustanovitvi knjižnice. Zabeležilo se je to morda v zapisnik, ali molčalo se je o tem do letos meseca maja. Tedaj se je zopet pričela zastarela kri v žilah društva ogrevati in je vskipela. Naša dična mladina, vaški fantje, so pristopili v obilnem številu. Privlačna moč je bil mladi organist Šonc, ki je pričel po zimi že gojiti z vso vnemo narodno petje, tako, da je bil vsaj deloma opravičen naslov pevskega društva. Žal, da je nekoliko njegova energija za narodno petje opešala in je preveč zašel v cerkveno petje. Toda mož ima še voljo in bo delal, če mu ne bodo gotovi neustanovitni mogočnejši metali polen pod noge. Dobro je znano, da vsacega veseli videti vseh svojega dela in ta ga vspehbuja k nadaljnjemu delu. Toda tega ni bilo še do sedaj v Tomaju. Sr. Petra in Pavla dan je velik kraški praznik in v Tomaju se zbira tega dne malone ves Kras. Bila je nekdanj navada, da so imeli ta dan vaški fantje svoj „bal“; to je bil njih privilegij. Županstvo je uvidelo škodljivost takega „bala“ in ga je nekdanj prepovedalo, ali pa ga skušalo preprečiti z visokimi pristojbinami. Letos je bilo društvo prišlo na srečno misel, da bi imelo ono ta dan ples v koristen namen. S tem bi se zmanjšala škodljivost „bala“, ker bi eventualni dobiček pripadal društvu in se s tem preprečilo ves teden trajajoče popivanje po plesu, ki je bilo v pogubo fantom v zdravstvenem in moralnem oziru. Ideja se je srečno izvršila, čeravno je zahtevala kakor žrtev stari odbor na izrednem občnem zboru v maju. Na tem občnem zboru se je tudi enoglasno sklenilo, da bo ves dobiček porabljen za ustanovitev knjižnice, ki je zelo potrebna in bi bila proti mali odškodnini pristopna vsakemu. Izvolil se je na moj predlog tudi knjižnični odsek, ki naj preskrbi, da se stvar tudi res vresniči. Odbor je bil sestavljen iz našega kapelana, posestnika Alojzija Rožeta in mene. Temu odseku se je tedaj izrecno reklo, da bo pregledoval knjige, ki naj pridejo v knjižnico in jih določeval. V nesrečo je bil predsednikom društva izvoljen naš novi, mladi učitelj Ferd. Kenda. Kako mož skrbi in dela za društvo, evo vam dokaz! V septembru misli naše vinarsko društvo in posojilnica svečano otvoriti svoje novo prezidane prostore. Za to priliko se je pričelo mej udi agitirati za veselico. Odbor, oziroma predsednik Kenda je bil proti. Sklenili smo sklicati izredni občni zbor v ta namen. Podpisalo se je po našem mnenju dovoljno število udov. (Imenik udov, kakor tudi pravila društva ima naš predsednik nekje doma in ni jih možno dobiti v društveni sobi v pogled). A glej, mož si je pomagal. Konstatal je, da menda dva nista še plačala za letos udnine

in nista veljavna uda, da si nista bila še izbrisana iz imenika. Tako je odklonil zopet delo. Izrecno je bilo povedano, da hočemo občnega zbora le radi prireditve veselice, ker je noče odbor prirediti. Mari misli učitelj Kenda, da je v tem delovanje, če — spimo in čakamo vedno in vedno?! Mož je menda tudi dobro političen. Saj vemo, da si je ob gotovi priliki priagital dobro mesto učitelja v Tomaju s tem, da je pravočasno obrnil plašč po vetru, ne radi Laharnarja ampak radi mesta v Tomaju. (Doma pa čita, toda ne pred g. kapelanom, menda še celo „Svobodno Misel“ in se pripravlja, da postane zopet prvi naprednjak, kakor o priliki konference v Komnu, če bodo — razmere kazale.) Tako dela tudi ob ustanovljanju knjižnice. Član odseka sem in do sedaj mi ni bilo niti sporočeno, koliko je dobička od prireditve plesa. Pravijo nekaj o 200 K. 100 K so naložili v domačo hranilnico in drugo (pravijo), da bo kacic 40 K za knjige. Gospoda predsednika sem dvakrat opozoril, da sem v odseku in da hočem vedeti, kaj in kje je denar in da je čas, da se prične z delom ustanovitve knjižnice. Na to mi je odgovoril, da kakor član odseka moram čakati njegovega oziroma odborovega povabila na delo. On da že nabavi knjige in da jih potem jaz pregledam. Mari naj pregledam, če imajo vse, cele in čiste strani?! Je-li učitelj Kenda tako mislil „pregledovanje“? Vendar sem čakal in čakal, da se je gospod učitelj povrnil s svojega počitniškega potovanja. Čakal še par tednov in še-le potem ga zopet pozval na delo, ali pa na blagohotno odklonitev predsedništva. Odgovor na to ni izostal. Res radikalnih sredstev mož je ta gospod. Odgovor se glasi: G. F. Č. v Tomaju: „Vseled enoglasnega sklepa VI. odbora seje dne 18. t. m. naznanjam Vam, da ste po § 7. dr. pravil izključeni iz društva“. — Kenda m. p. — Sedaj mislite, da boste imeli mir pred menoj? Motite se. Edino delo in uresničenje sklepa občnega zbora Vam pripravim mir.

Vesti iz Istre.

Umrli je v Kopru tamošnji župnik in kanonik g. Jakob Bonifacio v 69. letu svoje starosti.

Vesti iz Kranjske.

V Kostanjevici na Dolenjskem so na občinskih volitvah zmagali kandidati napredne stranke.

Domača živina na Kranjskem. Koncem leta 1906 so našli na Kranjskem 24.289 konj, 129 mul, oslov in mežgov, 210.131 goved, 23.133 ovac, 2920 koz in 112.399 prašičev. Razun ovac in koz, katerih število je padlo, se je živina pomnožila.

Vesti iz Stajerske.

Načelnikom okrajnega zastopa rad gonskega, ki je prešel v slovenske roke, je bil izvoljen Anton Trstenjak, namestnikom pa Jakob Zemljč.

Gospodarstvo.

Zemljiško razdolževanje na Slovenskem s konverzijo denarnih dolgov.

Zemljišča in druge nepremičnine v Avstriji so preobložene z dolgi, ki so znašali še nedavno okroglo 11.000.000.000 kron (t. j. enajst milijard). V naših slovenskih pokrajinah so bili in so še ti dolgi ogromni, na pr. Stajerska jih ima okroglo 700.000.000 K (700 milijonov kron), Koroška skoro 200 milijonov kron in Kranjska ne dosti manje, tako, da prihaja na pr. na Stajerskem na vsak kvadratni meter zemlje poprek 3 stot. dolga, na Koroškem in Kranjskem pa 2 st. Res se zemljiško-vknjiženi dolgi tudi vračajo, ali vendar presegajo na novo intabulirani dolgi vsako leto izbrisane ali plačane terjatve. Tako se je na pr. l. 1904, iz katere dobe so bili priobčeni v tej stvari zadnji statistični izkazi, v Avstriji vknjižilo 1120 milijonov kron, izknjižilo le 720 milijonov

(Dalje na četrti strani.)

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine

v zobarskem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Juschner

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Društvo „NARODNI DOM“ v Trstu

VABILO

na

redni občni zbor

v drugem sklicanju

ki se bo vršil

dne 30. avgusta 1907 ob 8¹/₂ zvečer.

v zgorajh prostorih restavracije „Balkan“

z običajnim dnevnim redom.

OPOMBA. Ker je bil na dne 16. t. m. sklicani občni zbor nesklepčen radi nezadostnega števila članov, sklicuje se v smislu § 11. društvenih pravil znova občni zbor, ki bo sklepčen brez obzira na število navzočih udov.

Tovarna pohištva

Aleksand. Levi Minzi

ulica della Zesa št. 46

ZALOGA:

Piazza Rosario št. 1

Katalogi načrti in proračuni

NA ZAHTEVO.

Prvi valjčni mlin Josefa Krausa sinovi

Delniška družba v Osjeku.

Glavno zastopstvo

za Trst, okolico, Istro, Goriško in Dalmacijo

Friderik Schwarz, Trst

ulica Valdirivo št. 3

TELEFON 945

Trgovina z manufakturnim blagom

ANTON SANZIN pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11

VELIKA IZBERA perkal, batista in zefirja. Blago v barvah in črno za gospe oderci in drobnarino. Srajce za moške, bele in barvane maje, ovratnike, zapestnice, matrice (cravate) in izdelano blago za delavce. Vse po cenah, da se ni bati konkurence!

Serravallo-vo železnato kina vino

za bolehe otroke in rekonvalescente

Provroča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslovejših zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po bolezni ojačiti.

Odlikovano z 22 kolajnami na raznih razstavah in z nad 5000 zdravniškimi pričevali.

I. SERRAVALLO

TRST

Tovarna in zaloga barv, oljev in povlak

Raffaello Spazzali

se je preselila v ulico Riva Pescatori 20 Trst

TELEFON 19-39.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznana kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaličnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrstnem lamarinu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolska olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagon, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešnejše sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

TEKOČINA GODINA

prirojena v Trstu Rafacila Godina, lekarna „Mila Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Godina, lekarna „Sf. Ivo“, Farmacia 4.

Stabilizirano stano K 1-40. In Trstu se ne odpošilja manje od 4 stabiliziranih posli polt. govorniki ali posli antiseptični polt. posli 7-8. stabilizirane in govorniki.

HOTEL BALKAN70 sob, elektr. razsvetljava, kft, kopelji
Cene zmerno.**HOTEL BALKAN**

kron, t. j. za 400 milijonov kron so dobila zemljišča več bremen in sicer: na Štajerskem 14 milijonov, na Koroškem 5, na Kranjskem 4, v Trstu 7, na Goriškem 3, in v Istri 5 milijonov kron več. Če tudi so ta zemljiška obremenjenja zelo visoka, vendar so ta štečila v resnici nekoliko manjša, ker se vsako zemljiško-vknjiženo breme ne izknjižuje takoj, ko je bilo deloma ali popolnoma plačano, izlazi se pri amortizacijskem vračanju izknjižuje ves dolg še le po preteku dolgih let, čeravno je velik del bil veliko pred poravnanim. Upati je, da hipotečno zadolževanje ne bo rastlo v bodoče, izlazi na denarnem zadolževanju te vrste. Dolgovi se bodo sicer delali v bodoče; vendar se bo ljudstvo vsled vedno večjega števila posojilnic rajše posluževalo osebnega kredita, ki je cenejši in pri posojilnicah običajnejši. Ker pa raste v poslednjem času na nepričakovan način vrednost zemljišč, zato se bodo tudi v bodoče na hipoteke vedno večje in večje svote posojevale. Morda se sedanji običaj, po katerem se že 30-kratna svota posoja na katastralni čisti donesek, še prekosi in se bo sčasoma znabiti 40 krat tako velika svota posojevala. (Zdaj sicer še ne, ker v Evropi ni veliko denarja in še ta je drag). Kljub temu moramo odsvetovati, da ljudstvo preveč obremenja svoja zemljišča z denarnim izposojilom. N. pr. l. 904 se je na Štajerskem na zemljišča in hiše intabuliralo 35 milijonov K, na Koroškem 9, na Kranjskem 8, v Trstu 11, na Goriškem 5, v Istri 7 1/2 milijonov kron. Kar prihaja na ta način*) dolgovi v zemljiške knjige, to je vselej z velikimi stroški združeno.

Stroški za intabulacije so namreč veliki, ker stanejo koliki mnogo, in ker notariji in odvjetniki, ki običajno izvršujejo vknjiževanje, po svojih tarifnih dokaj računajo.

Enaki stroški zadevajo dolžnika tudi takrat, kadar dolgove izvršuje in odstranjuje iz zemljiških knjig. Najhuje pa tlačijo visoke obresti. Navadno se sicer jemljejo pri hipotečnih posojilih nižje obresti nego pri osebnem kreditu; vendar so tu di pri intabulacijah v Avstriji previsoke obresti, posebno v Galiciji in Bukovini, kjer so se l. 904 vknjižile 6—7%, 7—8%, 8—10% in 10—12% obresti. In še celó v slovenskih pokrajinah so bile previsoke obresti. Na pr. na Štajerskem so se omenjeno leto v 81 slučajih vknjižile 6—12% obresti, na Koroškem pa le v 7 slučajih, na Kranjskem v 105 in na Primorskem** v 380 slučajih. Koliko je bilo takih slučajev v prejšnjih letih, o tem nimamo podatkov, gotovo pa vsako prejšnje leto veliko več, ker je bil v letih pred 1904 dražji denar, ki ga je bilo pa v l. 1904 in 1905 in do najnovejšega časa dosta po nizkih cenah v svetovnem prometu.

Visoke obresti pa težijo dolžnika, kakor teži težak kamen, ki si ga človek naprti na rame. Zato se trudijo dolžniki, da plačajo prej ko prej visokoobrestne dolgove. Ako jim pa to ni mogoče, si pa prizadevajo, dobiti posojilo za nižje obrestovanje. Ta manipulacija se zove konverzija (prenašanje) dolgov in se izplača, ako niso s tem preveliki stroški združeni in ne preveč pisarij in zavlačanja. V tej stvari smo dobili mesto prejšnjih zakonov, ki so bile v slednjih točkah res neukretne, nov zakon, z dne 22. febr. 1907 št. 49 drž. zakonika. Po tem zakonu ni nič več treba — kakor po prejšnjih zakonih — za vsak posamni slučaj prositi finančne direkcije oproščanja od predpisanih dokaj visokih pristojbin za intabulacijo prenesenih hipotečnih dolgov. Vsak denarni zavod ima pravico, da se intabulira za svoto, s katero je on plačal že vknjiženi dolg, na isto mesto, na katerem je bil dolg, ki je zdaj plačan. Toda pogoj je ta, da se mora posoditi denar le za pokritje starega dolga in to najmanj za dobo 6 let. Drugi pogoj je v tem, da se da ali novo posojilo na najmanj za 1/4% nižje obrestovanje ali na amortizacijo, t. j. da se z vsakoletnimi (poluletnimi) obrestmi odplača tudi nekaj kapitala, tako, da se dolg od strani upnika ne more odpovedati, ako le dolžnik redno poravnava obresti in letna odplačila (anuitete). Za taka prenašanja zemljiških dolgov so po novem zakonu silno majhni stroški in znašajo le 6—7 K (za kolke), (ako se pisarije nič ne računajo), in to tudi tedaj, če je dolg, ki se konvertira, še tako visok. (Zvršetak pride.)

Razne vesti.

Hrvat dobil patent na izum. Dalmatinski Hrvat Marin Sinovčič, naseljen v Čikagu je dobil patent na svojo iznajdbo, s katero se more vsak voz, ki pade v blato, lahko izvleči.

Rumena mrzlica. Glasom vesti iz New-Jorka se na otoku Kubi silno razširja rumena mrzlica. Število obolelih in umrlih je ogromno. Oblastnije ne morejo preprečiti razširjenja te bolezni.

500 bolgarskih učiteljev odpuščenih iz službe. Nedavno so imeli bolgarski učitelji velik shod v Sofiji, na katerem so hu do napadli vlado in ministre radi novega zakona, ki jemlje vso svobodo bolgarskemu učitelju ter ga nareja pokornega uradnika. Vlada je proti upornim učiteljem poduzela

*) (Dolgovi in bremena pridejo v zemljiške knjige tudi vsled neplačanih kupnin, vsled zapuščin, po raznih pogodbah, itd.)

**) V Istri so še posebno visoke obresti.

najostreje odredbe, ter je do sedaj, kakor poroča „Dnevnik“, odpuščenih iz službe 500 učiteljev in učiteljic. Razlogi njihovega odpustu so različni. Neki so odpušteni, ker so socijalisti, drugi, ker so člani učiteljske zveze, tretji, ker so sodelovali na shodu i. t. d. Pričakovati je še novih odpustov.

Tujci v hotelu „Balkan“.

Na novo so došli dne 28. avgusta:

Jakac J. učitelj, KOPAC; Engel E. potovalec, Ernejsek P. trgovec, oba iz DUNAJA; Čížharz M. trgovec, BUDIMPEŠTA; Praver A. uradnik, KRIZEVAC; dr. Herdler Teod. notar, LJUTOMER; Fiala F. inženir, PRAGA; Gradisnik A. učitelj, POLJE; Lehr H. uradnik, MÖDLING; Müllerova A. zasebnik, Beranova B. zasebnik, oba iz PRAGE; Streler J. učitelj, PTUJ; Vebler M. igralce, MOSTAR; Staros J. zasebnik, IGLAVA; Lisec I. posestnik, BRNO; Stante M. učitelj in Gosak J. učitelj, oba iz CELJA; Gorenjec I. trgovec in Rogina A. zasebnik, oba iz ZAGREBA; Wieninger J. zasebnik, MÖDLING; Benković K. uradnik, ZAGREB; Reclaj A. učitelj, CELJE; Zenzlak R. uradnik, PTUJ; Hess W. uradnik, CELOVEC; Cerić H. trgovec, BOSNOVI; Pascheles S. trgovec, PRAGA; Čermak V. inženir, PULA; Luská A. trgovec, PRAGA.

Slovenci in okoličanski delavci

Pozor!! Gospod Ivan Simič Vam naznanja da nima ničesar več opraviti s staro prodajalnico v ulici Torrente „Alla città di Trieste“ in Vas opozarja, da odpre v prvi polovici meseca septembra novo prodajalnico izgotovljenih obel in blaga za moške obleke po naročilu. Vse blago je bilo zbrano osebno iz najboljših čeških in moravskih tovarn. V zalogi bo specialiteta s raje in hlače iz pravega domačega blaga lastnega izdelka. Lastnik se priporoča za Vaš obisk, kakor v preteklem času. Ta prodajalnica se bo odprla v ulici **Barriera vecchia 32** blizu lekarne Picciola. (1027) Udani IVAN SIMIČ.

Izvrstne vinske stiskalnice (preše) in najboljše orala prodaja po zmernih cenah: Živic i dri, Trst, Trgovnaska ulica 2, 1012

Trgovski zastopnik uveden več časa v Dalmaciji, zastopa več tukajšnjih tvrdk, išče druga z nekoliko kapitala. Ponudbe: „ZASTOPNIK“ „Café Orientale“ Trst. 1046

Mladenič 17 let star zmožen slovenskega, nemškega, italijanskega in hrvatskega jezika, išče službo v kakem fotografskem ateljeju ali v pisarni. Naslov pove „Inseratni oddelek Edinosti“.

Mirodilnica Gius. Macorin, Trst

Piazza Carlo Goldoni 6

Zaloga barv, povlakov, clijev, čopičev. Specijaliteta parfimerije. Prah za skisano vino.

Sobni slikar in lakirar GIORGIO PRIFTI, Trst

ulica San Michele št. 5

Slika sobe v vsakojakem umetniškem slogu, izvršuje tapetirarska dela s papirjem, prevzema dela novih zgradb. CENE ZMERNE

GIUSEPPE CRAMER — TRST

ulica Madonna del Mare št. 10. — Telefon 1949.

Kovač-mehanik, avtorizovani inštalator za vodo, plin, klosete in kopelji.

Prodaja mrežic za plin in v to spadajoče potrebščine.

Popravlja kolesa (biciklje) in šivalne stroje

CENIKI NA ZAHTEVO BREZPLAČNO.

Največja prihranitev časa.

pripravljalnica za izpit vojaškega dobrovoljstva

Tečaj za sprejem v zadnji razred kake srednje šole.

(Naučni jezik: italijanski in nemški)

Paralelni tečaji — italijansko in nemško — za zrelostni izpit na srednjih šolah. Avtorizovani od visokega c. kr. namestništva, pod ravnanstvom prof. RICHARDA MICKS. — Dvanajst usposobljenih in v službi stoječih profesorjev.

TRST, ulica delle Poste 10 TRST, ulica delle Poste 10

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN

MIZARSKÉ ZADRUGE
v GORICI-SOLKAN

TRST VIA DEI RETTORI (ROSARIO)

PODRUŽNICE: SPLJET, REKA

PALAZA MARENZI

TELEFON 11631

OBIŠČITE!!
Velika zaloga čevljev
Luigi Voltan TRST, ulica Barriera vecchia 33

Največa trpežnost in eleganca.

CENE ZMERNE.

Cene določene, da se ni bati konkurence.

Goriimenovana tvrdka izdela vsaki dan 500 parov čevljev

katero prodaja v svojih prodajalnicah. To je jasen dokaz, kako so cenjeni ti izdelki.

Delo popravljivo!

Izvršuje se popravljanja!

Podpisani naznanja slavn. občinstvu, da je odprl svojo novo gostilno v ulici dell' Industria št. 5, ter se priporoča za obilen obisk Fran Strancar. 943

Majcen Miloš Trst, ulica Ferriera št. 30. Priporoča slavn. občinstvu svojo mizararsko delavnico. 878

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel na novo preurejeno

pekarno

ulica Fontanone št. 1

v katerej se dobi

svež kruh 3-krat na dan

sladčice in razna vina v buteljkah.

Sprejme se domači kruh v pecivo.

Za obilen obisk se priporoča

ANTON PAHOR.

Vittorio Valdevit

Delavnica pohištva v modernem kroju

za sobe in kuhinje.

Izdeluje priprave za prodajalnice od znanj in znotraj in dela za stavbe.

TRST — ulica Valle št. 8.

Za vsakovrstne naročbe mineralnih vod, obrnite se na centralno zalogo vseh naravnih mineralnih vod

Angelo Devetak — Trst

ulica Acquedotto 22. — Tel. 1448

Odlikovana tovarna glasovirjev

E. Warbinek

Trst, Piazza Carlo Goldoni 12

(vogel Corso-Via Nuova)

Specijaliteta pianinov, glasovirjev svetovnih tvrdk Steinway

Jons v New-Yorku, Schweighofer itd.

Elekt. pianini, orkestroni, harmoniji.

Izposojeuje. — Menjuje. — Daje na obroke.

Popravlja. — Akordira po zmernih cenah.

SLIKAR — DEKORATER

Giuseppe de Franceschi

Trst, ulica Boschetto št. 6

izvršuje vsakojako slikanje sob v

različnem modernem skladu

Tapeciranje s papirjem.

DELO DOVRŠENO. CENE ZMERNE.

ROGERIJA Josip Zigon ul. Casanova

Filijalka na Proseku št. 146

Izbor drog, barv, čopičev, pokosti parfumov, šm. mle. — Zaloga mineralne vode, veska za parkete, na mizle pripravljene, virapa tamarinde, malinovec itd. itd.

F. Pertot urar

Trst, ulica Poste Nuove 9

Žepne ure najboljših tovarn

Najnovejše stenske ure. Izbor ur za birmo in za darila. Popravlja po zelo nizkih cenah.

ANTON SKERL

mehanik, zapriseženi zvedeneo.

Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvončkov, ljud in prodaja gramofonov, zvončkov in fonografov. Zaloga priprav za točiti pivo. Lastna mehanikal delavnica za popravljanje šivalnih strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.

TELEFON št. 1734.

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ulica Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novega

Prodaja vsakovrstne ure in popravlja iste

po zmernih cenah in z jamstvom.

TELEFON št. 1734.